

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 226-34-31, тел. 256-99-05
www.sbu.gov.ua, e-mail: sbu_cu@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00034074

02.04.21 № 8/1/3-3882

На № _____ від _____

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань фінансів,
податкової та митної служби
Данилу ГЕТМАНЦЕВУ**

*Щодо загроз національній
безпеці держави*

Шановний пане Даниле!

Наявна в Службі безпеки України інформація свідчить про формування загроз національній безпеці держави у банківській сфері внаслідок завищеної комісійної винагороди за еквайрингові послуги та монопольного становища міжнародних платіжних систем Mastercard і Visa на вказаному ринку, що посилює розвиток тіньової економіки.

Еквайринг – діяльність фінансової установи, що включає здійснення розрахунків з підприємствами торгівлі (послуг) з операціями, що здійснюються з використанням платіжних карток через POS-термінали, і здійснення операцій з видачі готівки держателям банківських карток, що не є клієнтами кредитної організації.

Так, за даними Національного банку України (НБУ), в загальному обсязі операцій з використанням електронних платіжних засобів, виконаних системами роздрібних платежів на території України, сукупна частка двох платіжних організацій “Mastercard International Incorporated” та “Visa International Service Association” (встановлюють правила роботи міжнародних платіжних систем Mastercard і Visa) становить 67% та 32% операцій відповідно.

Разом з тим частиною 5 статті 12 Закону України “Про захист економічної конкуренції” (далі - Закон) визначено, що монопольним (домінуючим) вважається становище кожного з кількох суб'єктів господарювання, якщо сукупна частка не більше ніж трьох суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 50 відсотків. Таким чином, відповідно до Закону становище двох зазначених платіжних організацій має всі ознаки монополії.

При цьому вказані платіжні організації самостійно встановлюють мінімальний розмір комісії інтерчейндж (комісійна винагорода, що сплачується за кожну операцію з використанням платіжної картки, здійснену прямо або опосередковано (через третю особу) між банком-екваром та банком такої картки). Зокрема, для великих підприємств комісія складає від 1,7% з кожної транзакції, здійсненої за допомогою платіжної карти, а для малих та середніх підприємств – від 2% до 3%.

Апарат Верховної Ради України
123407 від 09.04.2021

470156

Водночас відповідно до Регламенту 2015/751 Європейського Парламенту та Ради від 29.04.2015 про міжбанківські комісійні збори у країнах-членах Європейського Союзу (ЄС) розмір ставок комісії становить не більше ніж 0,2% за дебетовими картками та 0,3% за кредитними картками від кожної транзакції, здійсненої за їх допомогою.

Згідно з інформацією, розміщеною на офіційному сайті Mastercard, розмір комісії інтерчейндж при розрахунку споживачів платіжними картками (Consumer Card Interchange Fees) в Італії, Бельгії, Австрії, Франції, Німеччині, Латвії, Болгарії – становлять від 0,2% до 0,3%, а подекуди для сфери ритейлу – 0%, в Узбекистані – base 0,75%, в Туреччині коливаються від 0,65% до 1,32%, у Республіці Білорусь – від 0,3 до 0,8% тощо.

Тобто в Україні розмір комісійної винагороди за еквайрингові послуги в 7 разів перевищує встановлений розмір ставок за таку винагороду в країнах ЄС.

За висновками експертів, для деяких видів господарської діяльності такий розмір комісії практично нівелює прибуток від діяльності, що в свою чергу призводить до розвитку тіньової економіки. При цьому такі витрати для суб'єктів господарювання у декілька разів перевищують витрати на інкасацію готівкових коштів, тому при чинних тарифах на еквайринг представникам торгівлі не вигідно розвивати оплати банківськими картками, що суттєво обмежує можливості для “декепізації” економіки.

У липні 2020 року НБУ затверджено “Стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року”, стратегічним напрямом якої є розширена кешлес-економіка та розвиток інфраструктури для здійснення безготівкових операцій.

Враховуючи викладене, з метою недопущення формування загроз національній безпеці, попередження монополізації ринку вищевказаних послуг на сьогодні наявна необхідність у внесенні відповідних змін до Законів України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та «Про банки і банківську діяльність» в частині встановлення економічно обґрунтованих тарифів інтерчейнджу, а також комісійної винагороди за еквайринг.

З повагою

Заступник Голови Служби

Сергій АНДРУЩЕНКО